

NEKAJ AKULTURACIJSKIH POJAVOV PRI AMERIŠKIH SLOVENCIH

Božo Škerlj

Uvod in problem

Ko sem v januarju 1952 odpotoval z Reke v ZDA, sem imel še dokaj nejasno predstavo o nadrobnih nalogah študijskega potovanja. Na splošno je njegov namen bil pač ta, da razširim svoje znanje z ožjega področja tako imenovane fizične ali somatične antropologije na področje kulturne, ki jim pri nas v Evropi pravimo večinoma etnologija, dasi se ta dva pojma ne krijeta popolnoma.

Kmalu po prihodu v Cambridge, Mass., in po prvem stiku s prof. C. Kluckhohnom, znamenitim antropologom Harvardove univerze, se je načrt mojega študija začel jasneje oblikovati in dobivati konkretnjšo vsebino. Že tam, v oddelku »Social Relations«, v seminarju prof. J. Roberta, sem naletel na praktično in teoretično zanimive probleme akulturacije in sprememb vrednot (Values Studies). V seminarju, ki ga je vodil dr. B. Paul, sem spoznal vpliv določenih kultur na presojo, družbeno oceno in celo potek nekaterih bolezni, o čemer pa tu ne morem obširneje govoriti; omenjam to le zato, ker sodi tudi ta problem v okvir problema kulturnih vplivov na človeka v vsem njegovem mišljenju, dejanju in nehanju. Tako me je kmalu začel zanimati seveda tudi problem akulturacije naših izseljencev praktično in teoretično; še več, postal je ena konkretnjših nalog mojega študijskega potovanja.

Pričujoči spis trenutno ne more biti več kakor esej, poskus narisati akulturacijske probleme naših izseljencev v ZDA, kakor sem jih spoznal na stoterih obiskih od vzhoda do zahoda ZDA. Študij teh problemov bi mogel bistveno prispevati tudi k razčiščenju teoretičnih in praktičnih vprašanj, ki zadevajo vse človeštvo v dobi, ko je ves svet postal, kakor pravi Bates, »planetarna soseščina«, kjer ni več razdalj, kjer ni več vprašanja časa glede na hitrost in uspešnost sodobnih prometnih sredstev.

Najprej se bo pač treba sporazumeti o tem, kaj je kultura, toda to bi lahko postala obširna razprava, celo knjiga sama po sebi — naj opozorim tu samo na dve novejši deli, Kluckhohnovo in Kluckhohn-Kroeberjevo. Za mene kot biološkega antropologa je sprejemljiv koncept, ki definira kulturo kot »skupek lastnosti in stvaritev človeških družb

(societies), in s tem sploh človeštva, ki so izventelesne in prenosne po mehanizmih, drugačnih od biološkega podedovanja in ki jih v bistvu ne najdemo pri vrstah (species), nižjih od človeka, so pa značilne za človeško vrsto, kakor so nakopičene v njenih družbah«. (Kluckhohn-Kroeber, p. 145). Tako kulturna antropologija vključuje: arheologijo, etnologijo (primerjalno proučevanje nekdanjih in sedanjih ljudstev), folkloro, socialno antropologijo (proučevanje kulturnih dogajanj in socialnih struktur), lingvistiko (ne filologijo) ter odnose med kulturo in osebnostjo, odnose med določenim načinom življenja in značilno psihologijo (Kluckhohn, p. 300). Tu moramo dodati še koncept vrednot, o čemer bomo še govorili.

Kultura, sloneča na orodju in simbolih in izročena po govoru ali pismu, v kakršni koli obliki, je torej najznačilnejša skupna lastnost človeka, vseh ljudi katere koli barve, kjer koli po svetu in kadar koli v zgodovini človeštva, ko je nekoč — morda pred več ko milijonom let — prva »še-opica« shodila po dveh in začela z rokami, oproščenimi hoje, uporabljati orodje, od katerega je bila — edina »žival« — življenjsko odvisna (Bartholomew in Birdsell). Z diferenciacijo kultur pa je že od prav zgodnjih začetkov človeštva lahko prišlo do trka dveh različnih kultur, če sta se srečali dve skupini ljudi, ki sta se skozi generacije razvijali neodvisno druga od druge na podlagi različne ekonomike. V takem primeru je lahko prišlo do mešanja kultur ali do izginotja ene od obeh, o čemer je odločala dana situacija (številčna premoč ene skupine nad drugo, uspešnejše orodje in orožje, vabljeviši spolni odnosi, vabljivejša ali boljša organizacija in mnogo drugih faktorjev).

S trkom kultur pridemo nujno k problemu akulturacije, privzemanja kulturnih značilnosti ene skupine po drugi. V tem procesu, ki traja različno dolgo — od nekaj let do več generacij — moramo razločevati med aktivno (hoteno) in pasivno (vsiljeno) akulturacijo. Najčesče imamo opravka z drugo, medtem ko je prva pojav, ki je bil omejen večinoma na posameznike; šele hotena »amerikanizacija« priseljencev v ZDA v zadnjih približno sto do sto pedeset letih je proces aktivne akulturacije v res velikem obsegu. Ker sta oba pojma nova, si jih nekoliko oglejmo:

Pasiona akulturacija nas tu sicer ne more bistveno zanimati, vendar naj jo vsaj kratko orišem. Ta proces sprejemanja tujih kulturnih vrednot, institucij, običajev, orodij, družbenih in delovnih odnosov je vsilil zmagovalce okupator. Tako je najbolj značilen za kolonialna ljudstva, ki so bila včasih ne toliko fizično kakor moralno uničena, ker je njihova lastna kultura podlegla dezintegraciji. Belci, ki — zlasti še v dobi kolonizacije — s tem niso računali in ki so težili za čim hitrejšo eksploatacijo novih pokrajin, kjer so v domorodcih videli samo ceneno delovno silo, so prinesli marsikje samo površinski poplesk lastne kulture, ne da bi niti skušali prenesti na zasužnjena ljudstva integrirano kulturo. Mnogo predaleč bi morali zaiti, če bi hoteli ta

proces analizirati v nadrobnostih, zato naj podam samo kak zgled: misionarji so marsikje z najboljšimi nameni skušali prenesti nauke krščanstva na »uboge pogane«, n. pr. v Melaneziji. Pri tem je bila ena prvih njihovih skrbi, da Melanezijci ne bi hodili nagi in da jih oblečejo. Pozabili pa so mimogrede na dvoje: da je koncept »sramežljivosti« v krščanstvu čisto drugačen kakor pri Melanezijcih; s tem pa so nasilno spremenili vrednoto in jo iztrgali iz integrirane kulture, njihove in pa tudi lastne; drugič pa je obleka lahko vir bolezní in leglo parazitov, če hkrati ne gojimo tudi telesne higijene in ne skrbimo za čistočo oblačil; ljudje, ki prej niso poznali prehladov, so dobivali pljučnico in tuberkulozo, ker so se v mokrih oblačilih po hudih tropskih nalivih prehladili. Tasmanci, ki so jih Angleži na prelomu 18. in 19. stoletja najprej preganjali kakor divjačino in končno preselili (»da bi jih zaščitili«), so se nehali ploditi, kakor nam prepričljivo poroča že C. Darwin. Prešla jim je vsa volja do življenja; nekoč integrirana kultura, če še na tako nizki stopnji, je razpadla. Podobno je bilo z večino indijanskih plemen na sedanjem ozemlju ZDA, zlasti v ravninskih predelih vzhodno od Skalnatega gorovja. Ne glede na nižjo tehnično civilizacijo in šibkejšo družbeno ureditev, ki je samo v nekaterih izjemnih primerih privedla do državnih tvorb ali plemenskih federacij, Indijanci po svoji kulturi, po svojih življenjskih vrednotah niso razumeli belcev, ki so celo v imenu lastnega boga lagali, varali, kradli, posiljevali in delali druge okrutnosti. Kako bi bilo sicer mogoče, da je Pizarro s komaj dve sto možmi uničil ogromni Inkovski imperij, ki se dá po razsežnosti primerjati le Rimskemu v Starem svetu (Baudin), ali da je Cortez »obglavil« in razbil Azteško državo s komaj 400 vojščaki (Prescott)? Na teh dveh in nešteto drugih primerih spoznamo, da gre tudi za tehtne psihološke faktorje, za vrednote, ki so bile integrirane v kulturi prizadetih ljudstev in narodov. Res je, da so nasilni okupatorji razbili tudi materialno-ekonomsko bazo premagancev, toda to bi ne bila popolna slika te žalostne zgodovine. Skratka — zgledov bodi dovolj — pri pasivni, vsiljeni akulturaciji gre za to, da se premagano ljudstvo (narod) mora prilagoditi kulturi, ki jo vsiljuje zmagovalec okupator, pri čemer zmagovalcu niti malo ni do tega, da bi se premaganeč popolnoma asimilirala, kajti potem bi zmagovalec izgubil argument, da ga lahko — kot niže stoječega — eksploatira. Važno mu je le, da se priuči raznim mehaničnim prijemom, raznim vrednotam (meram presojanja), ki ga celo v lastnih očeh ponižujejo in mu ustvarijo često manjvrednostni kompleks. Sicer pa: saj smo sami doživeli poskus nasilne akulturacije po nacističnih Nemcih in fašističnih Italijanah v Evropi med drugo svetovno vojno.¹

¹ Samo mimogrede bi omenil, da bi se nemara pojem akulturacije z vsemi opisanimi znaki lahko uporabil ali vsaj možnost njegove uporabe proučila tudi v razrednih odnosih v okviru iste ljudske ali narodnostne skupine. Kajti so kulture in subkulture in infrakulture (slednje n. pr. v okviru družinske skupnosti ali podobni manjši enoti, v kakšnem šolskem razredu, v klubu ipd.).

Aktivna akulturacija. — Zgodilo se je tudi, da je kulturno na nižji stopnji stoječ narod s preprostim nasiljem premagal više razvit narod. Čeprav je v takih primerih lahko prišlo tudi do poskusov nasilne akulturacije, so se posamezniki ali n. pr. člani vodilne, navadno »oficirske« kaste, kaj radi hote akulturirali na višjo kulturo premaganega naroda. Morda bi tu kot primer lahko navedli razna germanska plemena v Italiji ali Hune in Avare v Srednji Evropi. Toda posebno značilen primer aktivne akulturacije kažejo ZDA od tedaj, ko so se ljudje raznih narodnosti množično selili iz Evrope (pa tudi iz Azije) v Ameriko. Spoznanje, da tam, kamor si namenjen, ne uspeš, če ne postaneš »njihov«, sili priseljenca, da se čim hitreje akulturira novemu okolju. Da je to resen in zanimiv problem tudi med Evropo in Ameriko, čeprav imajo prizadeti v bistvu enako (ali celo isto) tradicionalno kulturno zaledje, lahko spoznamo tudi na slovenskih izseljencih. Ta problem je aktualen celo pri angleških in skandinavskih preseljenjih, še bolj pa pri slovanskih in romanskih. Seveda imajo vsi preseljenci iz Evrope veliko prednost pred preseljenci n. pr. iz Kitajske in Japonske ali celo iz Afrike: če so — vsaj na videz — akulturirani, jih nihče več ne spozna kot tujce razen morda po imenu. O pomenu imena v akulturacijskem procesu bomo spregovorili pozneje.

Po tem kratkem uvodu pa poskusimo problem akulturacije pojasniti nekoliko bolj sistematično na naših slovenskih izseljencih, ki menda niso izjemen vzorec evropskih preseljencev v ZDA, če izvzamemo angleške in morda še nizozemske.

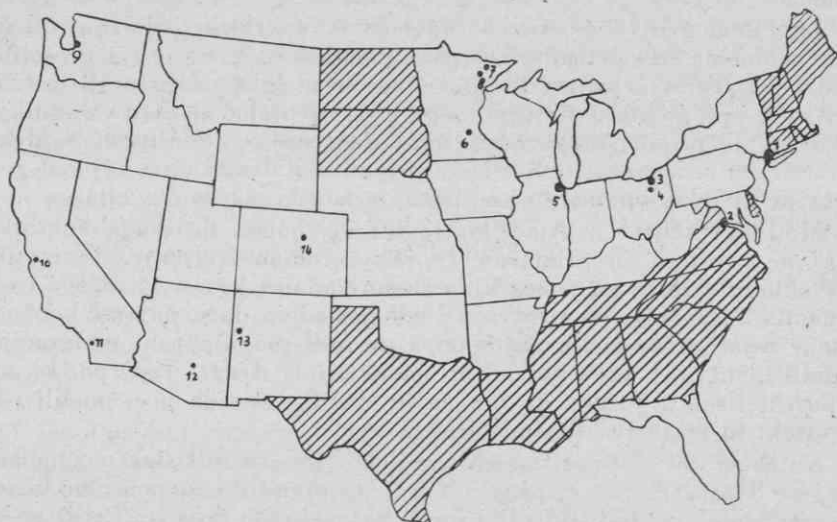
Obiski pri Slovencih

Vtisi, opazovanja, razgovori — Simboli in vrednote

Slovencev je bilo leta 1946 v ZDA po cenitvah Lipoglavšek-Rakovčeve (in J. Roglja) okrog 250.000, kar bi bila približno ena šestina v domovini živečih Slovencev. To samo po sebi ni »nemogoče« razmerje, saj poznamo še hujša. Toda reči moram, da se mi zdi to število objektivno previsoko, ker se še vedno naslanja predvsem na cenitev iz leta 1920. Od tedaj jih je pa veliko pomrlo, dotoka je bilo malo in v drugi in tretji generaciji tudi ni lahko dognati, kdo je v tujini še Slovenec: ali človek slovenskega pokolenja (po enem ali po obeh starših?) ali tisti, ki govori in piše slovenski in se priznava za Slovenca? — da navedem samo ekstreme. Tako sem v Clevelandu slišal, da živi v tem mestu »največ 40.000«, kar lahko velja za trezno cenitev, pa tudi do 60 in več tisoč Slovencev, kar velja lahko bolj za željo. Ne glede na vse to, je v ZDA le malo krajev, kjer bi bili Slovenci strnjeno naseljeni; in takšnih krajev je prav v zvezi z akulturacijo vedno manj. Kot takšne kraje imam v mislih n. pr. Cleveland-Euclid (5 na karti), Pittsburgh z okolico, nekatera rudarska naselja v severni Minnesoti [Duluth, Ely(7), Eveleth (8) itd.]; v Chicagu (5) živijo Slovenci že

precej raztreseno, drugje — razen morda še v San Franciscu (10) in nekaj manjših občinah — le v majhnih skupinah ali celo posamez. Mlajša, druga in tretja generacija, se ženi drugam in često zapušča kraje in okoliše prve naselitve staršev, če niti ne upoštevamo, da se je njim (in s tem njihovi narodnosti) odtujila.

Prvotno, pred prvo svetovno vojno, so Slovenci »hodili v Ameriko« predvsem z namenom, da bi si tam, kakor so mnogi mislili, hitro zaslužili nekaj denarja in se nato spet vrnili. Prijeti so morali za vsakršno ročno delo, jezika niso znali in so bili le najcenejša delovna sila;

Zemljevid ZDA. Države, kjer SNPJ (1952) nima podružnic, so šrafirane. Kraji, v katerih sem imel priliko govoriti z izseljenci, so: 1 New York, 2 Washington, 3 Cleveland in Euclid, 4 Barberton, 5 Chicago, 6 Minneapolis, 7 Ely, 8 Eveleth, 9 Seattle, 10 Berkeley, 11 Los Angeles, 12 Tucson, 13 Gallup in 14 Denver.

kakor je marsikdo povedal, bi se bil najraje takoj vrnil, če bi imel še denarja za to in če bi doma ne bilo treba priznati, da podvig ni uspel. Tako pa se je moral prebijati, iskati stike s starejšimi priseljenci, se priučiti jeziku in privaditi neusmiljeno trdemu novemu okolju. »Težko je bilo,« se spomni marsikateri še dandanes.

Kmalu pa so se izseljenci dobro organizirali v razna podporna narodna društva. Največje in najbolj razširjeno je zdaj najbrž »Slovenska narodna podporna jednota« (SNPJ), v katero so se marsikje včlanili tudi Hrvati in Srbi. Ta organizacija ima zdaj, po več ko petdesetletnemu obstoju, postojanke v 30 državah ZDA. Nekaj posameznih slovenskih družin bi našli gotovo tudi v drugih, precej gotovo pa ni Slovencev v petih severnih državah Nove Anglije (New England

States, N. E. S.) in v večini južnih in jugovzhodnih z izjemo Floride (prim. karto). V N. E. S. prevladuje germanski, zlasti angleški živelj, in to predvsem staronaseljenci, očitno manj »privlačen« element za tuje drugega izvora. Poljedelski, še močno »fevdalni« Jug pa morda ni potreboval niti tako cenene delovne sile iz Evrope, ker so tam obdelovali plantaže še cenejši črnci v še vedno skoraj suženjskih odnosih. Tako je večina Slovencev šla predvsem v rudnike (premog, železo, baker, svinec); ne najdemo jih pa na naftnih poljih, saj ta ob času glavne naselitve Slovencev še sploh niso bila odkrita ali pa niso imela pomena.

Imel sem priliko govoriti s Slovenci v 14 krajih (prim. karto), in sicer večinoma še s pripadniki »prve« generacije, ki se je tja preselila pred prvo svetovno vojno, ko tam »tudi še ni bilo asfaltiranih cest in ko smo še peš, po blatu ali prahu, hodili po ure daleč na delo v rudnik,« kakor mi je pripovedoval danes upokojeni rudar v Gallupu, N. Mex. (13). Seveda sem srečal tudi mnoge pripadnike druge (tam rojene) generacije, ki je za vprašanja akulturacije morda posebno zanimiva.

Motiv preselitve v Ameriko je bil večinoma, da doma »ni bilo dela« ne prostora za primerno, čeprav skromno življenje. Ta motiv je v skladu z željo po povratku v domovino čez krajši ali daljši čas. Isti motiv z isto željo po vrnitvi in z isto posledico, da so namreč končno vendar ostali v Ameriki, najdemo n. pr. tudi pri japonski emigraciji (Caudill), in prav verjetno še pri marsikateri drugi. Tisti pa, ki so »zapustili Franca Jožefa, da mu ne bi služili,« seveda niso mislili na povratek; in takih je bilo tudi nekaj.

Ko so se eni in drugi odselili iz domovine, so bili stari večinoma manj ko dvajset let, torej prav mladi in sprejemljivi za vsakršne vtise in spremembe, pa tudi dovolj krepki za vsakršne napore. Prišli so z dežele v vlemesto New York in potem dalje v rudarska in industrijska mesta z vsemi mogočimi nevarnostmi kriminala, z raznimi »atrakcijami«, s prometnimi sredstvi, ki jih doma niso poznali, z dobniki, s tisočerimi lučmi itd., skratka v drug svet, v drugo okolje, ki jih je hladno, da, morda celo sovražno, vsekakor pa brezsrčno »sprejelo«, ne da bi jih hotelo »vsrkati«, asimilirati, kajti dokler ti prišleci z »neizgovorljivimi« imeni niso znali jezika, niso bili »nevarni tekmeči«. Če so ti prišleci hoteli uspeti, so sami morali skrbeti za to, da čim prej spremenijo svojo osebnost, katere simboli so bili n. pr. ime, slovenski jezik, slaba obleka, »nerodno« vedenje itd.

Tako je marsikateri sklenil pod tem neznosnim pritiskom, da se je treba zatajiti, »izginiti«, in se preroditi brez vseh teh starih »navlak«, predsodkov; in treba je posnemati »stare Amerikance«, čeprav so ti morda komaj kakšno generacijo ali dve prej prišli tja. Vendar niso več bili »greenhorni«, lahko so se norčevali — kakor drugi — iz teh »polakov« in »hankijev«, ki so pri vsaki priliki zagrešili kakšno smešno nerodnost. Spoznal sem nekaj takih primerov: po prvih skromnih »trgovskih« uspehih (n. pr. s prodajo časnikov ali pod.) v rudarski na-

selbini na Vzhodu, ko so se naučili toliko angleščine oziroma bolje: amerikanščine, da so lahko veljali za Amerikanca z Zahoda, z Juga ali bogvedi od kod — kajti »dialekt« je še zvenel tuje — so »izginili« dobesedno. Preselili so se nekam daleč na Zahod, se tam naselili, n. pr. v meksikansko-angleškem ambientu pod tujim imenom, ki je zvenelo irsko, nizozemsko ali skandinavsko, zatajili so se — morda ne da bi v kotičku srca pozabili na svoj »stari kraj« — in bili sprejeti kot pristni »Amerikanci«, kar je pomenilo vsaj možnost uspeha, ako že ne uspeh, ki se dá meriti v dolarjih. Kajti če tam o kom rečejo, da je »vreden nekaj tisoč dolarjev«, je to fraza, ki se zdi nam Evropejcem nekoliko tuja, je pa tam pozitivna ocena človeka — s čimer smo spoznali njegovo različno vrednotenje. Vrednota pa je važen simbol v življenju. Naši izseljenci so prihajali večinoma z dežele, iz močno pobožnega ambienta, kjer je križ pomenil simbol posebne vrednote. Tam pa je bil \$ simbol posebne vrednote. V starem kraju simbol, ki obljublja raj v posmrtnem »življenju«, tam simbol, ki obeta dobro življenje že na tej zemlji.² To ni kar tako in marsikdo je zamenjal vrednoti — ne s prevelikimi težavami; to pa tudi zato, ker so se tja odselili vsekakor duševno bolj razgibani in kritični ljudje.

Seveda pa je med našimi izseljenci tudi katoliška cerkev imela še močan vpliv, in oba prej omenjena simbola se lahko prav dobro razumeta, kakor vemo. Vendar, dasi moraš kot »pravi Amerikanec« pripadati kakšni cerkveni organizaciji, je to često, ako ne večinoma, zgolj formalno, n. pr. zaradi boljšega uspeha; kajti »pobožen človek« vendar ni revolucionar, temveč dober državljani. Življenje pa je tam tako razgibano in predvsem dejansko tako zelo materialistično (ne v filozofskem pomenu te besede), da so mnogi naši izseljenci postali ne le liberalno napredni (kakor so to tedaj imenovali v starem kraju), temveč celo socialisti. Seveda pa se pri njih še danes poznajo odsevi razmer v Sloveniji iz konca preteklega in začetka tega stoletja: društvena razcepljenost in predvsem stari liberalni, klerikalni in socialistični tabor. V novem ambientu za te »orientacije« sicer ni razvojnih pogojev, ampak nihče jih tudi ne ovira; ni pa dvoma, da so jim ure štete, ko bo prva generacija izumrla.

Podobno je jezik kot tak lahko simbol določene (narodnostne) kulture. In tudi ta simbol, ta vrednota, nekoč tako močna, izgublja v novem ambientu, v katerem se hočeš uveljaviti, svoj pomen. Jezik izseljencev je zastarel, se ni razvil vzporedno z jezikom v starem kraju, ki je medtem dobil svojo univerzo in radio, raznovrstno časopisje ter celo znanstvene publikacije. In tako danes najbrž nikjer v Sloveniji ni več slišati tako pristno govorjenih dialektov kakor med »Amerikanci« prve generacije. Še celo med starejšimi pripadniki že tam

² Neki moj dobri prijatelj mi je pripovedoval, kako je na obisku v domačem kraju zavrnil sestro, ki mu je hotela dati za spomin s seboj staro družinsko razpelo, češ kaj mi bo. Bil je iz pobožne kmečke družine in že nad 40 let ni bil več doma; bil je pa prav uspešen podjetnik v ZDA.

rojene generacije, ki je rasla še v strnjenem slovenskem okolju, je ohranjen dialekt. Toda — tudi domačemu jeziku so ure štete, ker se ne razvija; novi ambient zahteva drugačno govorico.

Kako popolna sprememba vrednot je nastala v teh 40 do 50 letih, odkar ti »prvi« naseljenci niso bili v starem kraju, je videti iz tega, da jim živi sicer domači kraj v spominu kot »lep«, kot »rojstna gruda« (simbol!), in ko ga po tolikih letih zagledajo, so ganjeni, prevzeti, toda po nekaj tednih ali mesecih se večinoma spet prav radi vrnejo v svojo novo domovino. »Tam ni muh«; »tam so stranišča čista«; »tam so ceste dobre«; »tam lahko vse dobimo«; »saj je lepo tukaj, toda ...« Nove vrednote so zamenjale stare. In še druga razlika v vrednotah: da nekaj ima in pomeni, da je vreden toliko in toliko dolarjev, ki jih je navadno neverjetno težko zaslužil in prihranil za to dolgo pot nazaj; ko pride staroizseljenec na obisk v stari kraj, želi sebe, sorodnike in druge prepričati, da njegovo življenje tam ni bilo neuspešno, da »se ima s čim pokazati«, t. j., recimo, s pestro kravato ali srajco, ki nanj opozarja, z najnovejšim nalivnim peresom, z brezhibno obleko (če je moški), z načičkano obleko in celim vrtom na klobuku (če je ženska), z najnovejšim avtom, tako dolgim, da se v ozkih ulicah starih evropskih mest kar zatika, itd. Tako prikazani uspeh pa je domá v starem kraju le dvomljiv, saj tu cenimo človeka vendar ne toliko po dolžini avta, kakor n. pr. po znanju in izobrazbi, po sicer ne tako otipljivih uspehih v umetniškem ali znanstvenem delovanju, po knjigah na polici itd., kar je nasploh razloček med Evropo in Ameriko.

In mnogi izseljenci prve generacije to tudi še čutijo; čutijo, da so jim manjkale šole, izobrazba, in zato težijo po samoizobrazbi, predvsem pa, da bi njihovi otroci imeli višjo in boljšo izobrazbo. Prav s tem se pa problem akulturacije še potencira.

Generacije in akulturacija

»Druga generacija« je v ZDA velik kolektiv, ki obsega sedaj morda eno tretjino do ene polovice državljanov; je poseben pojem; njen pripadnik je »najpozitivnejši«, najzavednejši, da celo pretiran Amerikanec; kot tak hoče često staronaseljence, ki živijo v ZDA že po deset in več generacij, učiti »pravega američanstva«; je torej tudi problem, o katerem je veliko razmišljal in ki ga je nazorno predočil Američanom L. Adamič. In prav tu bi se bilo treba lotiti sistematičnega raziskovanja, ki ga morem v tem kratkem eseju le naznačiti po nekaterih problemih.

O jeziku smo deloma že govorili. Treba bi bilo temeljito raziskati, kakšno vlogo ima jezik v rasti osebnosti, kako nanj vplivajo dom, šola, sosedovi otroci, delovni kolektiv itd. Druga generacija, ki hodi v angleške šole, prihaja nujno v stik z otroki, ki sicer doma morda tudi še govorijo drug jezik, toda v šoli se lahko sporazumejo samo angleški.

In otroci, ko pridejo domov, spoznajo, da starši ne znajo dobro angleški, da ne znajo pravilno pisati. Učiteljica se morda trudi, da bi njihovo ime izgovorila pravilno, včasih pa kar obupa in »neizrekljvo« ime izgovarja po svoje ali pa se, kar se zdaj že redkokdaj dogaja, celo ponorčuje; če ne ona, se pa kak bodri sošolec. In kmalu pride bistremu otroku na misel, da njegovi starši morda zato nimajo svoje hiše, avta ali televizije, ker ne znajo jezika in ker imajo tako »nemogoče« ime, da zaradi tega niso »uspešni« v svojem delu, v službi (L. Adamič). Tu se začena napetost in tiha borba: v otroku samem in med otrokom in starši. Zakaj pa »mi« nimamo avta, ko pa mojega soseda v šoli vsak dan pripelje mama s »karo«? In zadnjič je Ed imel »birthday party« in smo gledali televizijo; zakaj pa je »mi« nimamo?

In ker je ves sistem v ZDA osnovan na tekmovanju za simbolom \$, vendar ne morem povabiti sošolca v hišo, kjer starši »ne znajo govoriti«, kjer ni televizije, morda niti hladilnika itd. Tako in podobno se začena pritisk otrok na starše in — odtujitev. Oče mora garati, in čisto tudi še mati, da končno po tolikih letih pridejo do lastne hiše, do novega pohištva, do televizije, do avta, kajti šele ta standard zagotovi otroku »enak« start v šoli; šele ta pa mu bo mogel nuditi tisto izobrazbo, ki jo starši zanj želijo. Ni namreč tako važno, koliko znaš, kakor s čim se lahko postaviš: to je simbol uspešnosti, ki se dá meriti, vrednotiti ne z abstraktnimi merili, temveč z dolarji.

In tako se v dobi desetletij spremeni ves domači, prvotni ambient; vnuki že rastejo, skoraj ne da bi slišali jezika svojih starih staršev. In celo druga generacija, ne samo da večinoma ni imela šole v materinem jeziku, govori med seboj »ameriški« in vpliva tudi na starše, da govore med seboj in s svojimi vrstniki »ameriški«. ³ Tako lahko z nekoliko »evropskim« začudenjem ugotovite na »Vseslovanskem dnevu« v Evelethu (8) v Minnesoti, da vsi ti Slovani med seboj govore ameriški. In vendar se še zavedajo svojega izvora, sicer bi ne bili prišli in s seboj pripeljali še svoje otroke in morda vnuke. Tu se pa človek seveda vprašuje o pomenu jezika v sklopu koncepta »narodne zavednosti«. Tudi to vprašanje bi bilo treba bolj sistematično raziskati.

Prepričal sem se tam, da jezik nima tolikšnega pomena za afirmacijo narodne zavesti kakor n. pr. narodna noša, Jankovičeva polka ali narodna pesem, pa tudi — kar se nam tu zdi morda grozno — kranjska klobasa in potica; kajti vse to se dá videti, je otipljivo, merljivo tudi drugim, ki jim tuji jezik ne pomeni nič, ker ga ne razumejo. Vrednote so pač druge; drugačne so v drugi generaciji, kakor pa so bile v prvi. In s čustvom se tu ne dá nič opraviiti, čeprav morda človeka »srce boli«; tudi izseljenca prve generacije to boli. In vendar se oklepa še te zmaterializirane zadnje bilke, ki mu simbolično rešuje

³ To velja mnogo manj za Srbe in še zlasti za Čeha in Poljake ter druge narodnostne skupine, ki vzdržujejo svoje jezikovne šole. Slovenci jih nimajo več!

lastno narodno zavest — vrednoto, ki tone v morju tujih vrednot »naroda v nastajanju« — Amerikancev.

V okviru akulturacije je brez dvoma zanimivo vprašanje ne samo pritisk mlajše generacije na starejšo, temveč sploh družinskih vezi in odnosov. Kolikor sem doslej mogel dognati, je med našimi izseljenci v mnogih primerih žena, zlasti pa še hčerka »pogonska sila« v tem procesu. Kaj je vzrok temu? Ali je to pri vseh narodnostih enako ali ni? Ali — morda še bolje — je to v vseh socialnih plasteh enako? — Najbrž ni. Pri Japoncih, ki živijo po zelo ustaljenih formalnih tradicijah, je n. pr. napetost med Issei (prvo generacijo) in Nisei (drugo generacijo) veliko večja (Caudill). Pri Indijancih Navaho je moški spol tisti, ki se hitreje akulturira (Rapoport). Pri Slovencih v strnjenih rudarskih naselbinah, kakor n. pr. v Elyju (7), so moški znali manj angleški, ker so v rudnikih v istih »šihatih« med seboj govorili le slovenski, medtem ko so žene čez dan vendar prihajale v stik z drugimi — sosedami, v trgovini itd. — in se tako hitreje naučile angleški. Drugje pa, kjer je žena lahko nakupovala vse v slovenskih trgovinah, se morda sploh ni naučila angleški, medtem ko se mož v službi je. Akulturacija prihaja po različnih poteh v družino. Obraniti se je pa ni mogoče, ker bi to pomenilo popoln neuspeh in katastrofo. Prav strah pred tem pa je večino izseljencev pognal z rodne grude v izseljenstvo, ki vsaj za prvo generacijo nikakor ni zabavno tveganje!

Kljub vsej tej dezintegraciji »domačega« ambienta je vez med istoizvornimi ljudmi vendar tudi v ZDA velika, kar je skoraj — ali vsaj navidezno — v nasprotju z dezintegracijo. Toda vendar je to razumljivo kot obramba: v strnjeni defenzivi se dá morda le še kaj rešiti. Tu je ne samo v prvi vrsti močna zavest skupinske pripadnosti, ki se le oslABLJENO prenaša na drugo generacijo (ne glede na jezik, ki se izgublja), temveč se pojavljajo celo razni predsodki proti drugim skupinam. Predsodki so še vedno precej nejasnega izvora, toda računati z njimi je treba, čeprav vemo, da so na čustveni in ne razumski ravni psihičnega življenja. Med predsodki, ki so značilni za belo prebivalstvo ZDA, je rasni predsodek morda posebno zanimiv, dasi nikakor ni omejen na Amerikance. V tem pogledu bi bilo spet zanimivo in vredno sistematično raziskati slovensko emigracijo, kajti zadel sem na rasne predsodke proti črncem v Clevelandu (5) in proti Indijancem v Gallupu (15). Resda: v Clevelandu je to morda pod vplivom ostalih belih prebivalcev v obliki nekakšne množične psihoze tudi zato, da bi se ne razločevali od drugih, da bi se ne zdeli »ne-amerikanski«, ker bi to spet lahko imelo nevšečne posledice pri zaslužku. Šele moja žena in jaz sva spravila menda prve Slovence v črnski teater Karamu, čeprav ta teater (in črnski center) deluje sredi Clevelanda že dve desetletji, in so Slovenci tam že veliko dlje. Razumem, da je bila to zanje najbrž žrtev, kljub priznanju uspeha črnih igralcev. In tudi bi razumel, dasi ne odobral, če potem niso več šli tja. Ambient je tak, tudi na Severu! Argumenti, ki jih navajajo naši rojaki proti črncem,

so prav tako stereotipni kakor pri drugih belcih, n. pr. da so črnci nevarni, da so pretemperamentni, da niso snažni, da se radi opiijejo in postajajo agresivni itd. Kaj pa če bi jih izobrazili, jim omogočili višje šolanje, jih sistematično dvigali? In kaj je s čistočo n. pr. pri nas na Dolenjskem, pa sploh na vasi še marsikje? In o Indijancih sem slišal glede opijanjenja in posledic prav isto. Oboje iz ust inteligentnih Slovencev, ki bi se vsaj lahko spomnili, kako reagirajo Slovenci doma na prekomerno pitje alkohola; priznati moram namreč, da tam ne piijejo v takšni meri. Tudi to je, mimogrede, vrednota, vredna študija; pozitivna vrednota.

Kako je utemeljen ta specifični ameriški rasni predsodek pri naših izseljencih že prve generacije? Ali morda le v težnji, da bi se — pod pritiskom mlajšega rodu itd. — čim hitreje vključili? Ali pa ne gre morda tudi za spremembo »objekta«? Doma poznamo rasne predsodke proti Židom in Ciganom — saj smo jih do osvoboditve pisali celo z malo začetnico. In kakšno je stališče Slovenca proti Italijanem (Lahu!), ki ga je v časih, ko so se naši odseljevali, poznal le kot cestnega delavca? Prenesel je »spoznanje« kot sodbo na ves narod in se čutil (in se »čutimo« še danes) superiornega. Po drugi strani ponižno občudovanje vsega, kar je avstrijskega in nemškega: nemški govoreči Avstrijec je tedaj bil »gospod«. In Slovenci, ki so se izselili še pred prvo svetovno vojno, so se v mnogih primerih proti manjvrednostnim občutkom borili s tem, da so se čutili državljane velike države, tedanje Avstro-Ogrske monarhije.⁴ To »veliko« zaledje je povzdignilo zavest — na škodo, seveda, ožje narodne zavesti. Tudi takšne primere sem srečal, ko so v slovenski družini (mož in žena Slovenka!) v ZDA začeli govoriti nemški, se družiti z nemško govorečimi izseljenci, zato menda, da bi jih tam imeli za izseljence iz velikega naroda (proti kateremu so se doma Slovenci čutili inferiorni), in da bi jih »bolje razumeli«, čeprav je povprečnemu Amerikancu prav vseeno, ali govoriš z njim slovenski ali nemški, ker ne razume ne enega ne drugega jezika.⁵

Govoreč o manjvrednostnem kompleksu se zavedam, da bi to psihično stanje bilo treba definirati in analizirati tudi njegove vzroke. Ne dvomim, da bi odkrili marsikaj zanimivega; toda tu naj le opozorim, da sem to stanje, če smem tako reči, našel tu pa tam tudi med

⁴ Kakor mi je naš rojak, arhitekt Jager v Minneapolisu (6), pripovedoval, so še v prvi svetovni vojni mnogi izseljenci »ležali na popku kot jazbeci« pred »presvitlim« cesarjem in so se zgrozili ob razbitju avstro-ogrske monarhije. Psihološko presojeno je to razumljivo le kot podzavestna obramba pridobljene pozicije pripadnika »velikega naroda« Avstrijcev.

⁵ Sicer pa je veliko Slovencev o zveličavnosti nemščine še dandanes neverjetno prepričanih in jo prav poniževalno vsiljujejo celo tujcem, ki tega jezika ne znajo, ne razumejo in niti ne marajo razumeti. Kajti z nemščino ne prideš dlje kot do italijanske meje in do mej Avstrije, Nemčije in Švice proti ostali Evropi. Potem je konec; toda »veliko zaledje« avstro-ogrske monarhije je menda še mnogim v kosteh...

našimi izseljenci: to neosnovano veliko ponižnost, zavest, da imajo drugi več, da so bolj sposobni in da zato več veljajo; da so »več vredni« v tisočih dolarjev. In vendar je tega tam precej manj kakor doma; zlasti druga generacija je to skoraj povsem izgubila, kar ocenimo lahko kot pozitivno plat akulturacije, ki daje osebnosti neko blagodejno sproščenost. Navadili so se reči bobu bob in popu pop, debatirajo brez napačnega sramu v strahu, da bi jih imel kdo za »neumne« ali nevedne, kakor je to še vedno pri nas doma, še v seminarjih in diskusijah (ki jih potem navadno sploh ni). So mnogo bolj samostojni in samozavestni kakor doma in mnogo manj anonimni, če smemo tudi to obravnavati z vidika simbola in vrednote. Tam je namreč osebna odgovornost v vsaki stvari poudarjena; in odgovornost je povezana z imenom. Vsak uradnik, vsaka sobarica ima tam ime na obleki ali na mizi ali nad okencem. Pri predstavljanju povedo ime jasno; če ga morda drugi le ni razumel, mirno vnovič vpraša po imenu in kako se to piše. To je splošno v ZDA in naši izseljenci so to privzeli. Ne dvomim, da to utrjuje samozavest in deluje močno proti občutku manjvrednosti in proti poniglavosti. Ime je tam simbol, vrednota, čeprav v nekoliko premaknjehem pomenu glede na staro domovino.⁶ Pomen imena je analiziral L. Adamič prav posrečeno. Vreden posebnega študija pa je tudi v tem vprašanju zanimiv dvojni efekt: eni se krčevito držijo pisave in izgovorjave svojega prvotnega imena, drugi ga z lahkoto zavržejo ali vsaj spremenijo pisavo. Ne da bi se spuščal v nadrobnosti, razlaga Adamič psihološko ozadje teh dveh diametralno nasprotnih efektov nekako takole: šibka osebnost se krčevito drži svojega družinskega imena, ker potrebuje (čeprav le namišljeno in simbolično) oporo tako rekoč vsega rodu ali morda močne osebnosti očeta ali kakega drugega, morda slavnega prednika — skratka: ime kot tako ji nekaj pomeni in naj bi pomenilo tudi okolju. Če je osebnost dovolj močna, rodbinsko ime ni tako važno, kajti njegov pomen predočuje ta osebnost sama. Tudi to je problem, vreden študija in sistematskega raziskovanja.

K akulturacijskim pojavom med Slovenci sodi tudi dosledno tikanje, kadar govorijo slovenski, četudi s čisto neznanim človekom. Angleščina pozna le »you«, kar bi bilo dobesedno »vi«, ne razlikuje pa med »vi« in »ti«. Kako to, da naši izseljenci tako dosledno uporabljajo »ti«, ko bi se prav tako lahko odločili za »vi«? Ali naj za to iščemo

⁶ Bilo bi na primer zelo zanimivo, raziskati vprašanje anonimnosti in sramežljivega, kar tajinstvenega izrekanja lastnega imena tudi s tega vidika: še danes so primitivna ljudstva, ki dejansko in zavestno skrivajo svoje »pravo ime« pred vsakomer, ker jim je to simbol lastnega jaza, duše; in če bi ga drugi poznal, bi se polastil te »duše« in s tem osebnosti prizadetega, s čimer bi postal prvotni nosilec imena »odvisen« od onega, ki zanj vé. Koliko je v tem zamrmanju lastnega imena še tega prastarega kulturnega ozadja? Ali pa gre samo za preprosto nemarnost? Ne morem na tem mestu te misli dalje razpletati, sem pa prepričan, da bi odkrili najbrž presenetljive in važne vezi s pravadnino.

vzroke v njihovem (vsaj večinoma) kmečkem izvoru z intimnejšim žargonom občevanja v razmeroma majhni naselbini? Ali so še drugi vzroki? In kako je to pri izseljencih drugega slovanskega izvora ali pri Italijanih, Nemcih, Skandinavcih? Kakor mi je povedal prof. Filipović (Sarajevo), ki je bil z menoj hkrati v ZDA in je tam med drugim študiral srbske izseljence, so se tudi ti odločili za »ti«.

Sploh bi bilo zanimivo primerjati akulturacijske pojave pri različnih jugoslovanskih narodih. Pri kmetih v vzhodnejši Jugoslaviji se je n. pr. akulturacija začela že doma s spremembo obleke, medtem ko n. pr. slovenski kmet ni več nosil narodne noše. Če piše emigrant z otoka Suska iz Kalifornije po nevesto, se Sujčanka odpelje tja v narodni noši, čeprav s štirimotornim letalom; šele tam bo odložila nošo in z njo tudi ostale kulturne posebnosti Suska, prej ali slej tudi domačo govorico. Zanimiva je tudi povezanost srbskega kmečkega emigranta s svojo zadruho v starem kraju (o čemer mi je pripovedoval prof. Filipović), medtem ko pri Slovencih take vezi sploh ni, in se zdi, da je tudi rodbinska povezava in vrednota družine šibkejša kakor pri Srbih. Na drugi strani so med drugo svetovno vojno in zlasti po njej ameriški Slovenci pokazali velik smisel za izdatno pomoč slovenski narodni skupnosti v starem kraju.

Tako bi bila še cela vrsta vprašanj, ki bi nam odkrila ozadje in potek akulturacije naših izseljencev v ZDA. Treba bi jih bilo sistematično študirati z več vidikov, kakor bi bilo tudi nujno potrebno, da se začnemo zanimati za zgodovino naših izseljencev v ZDA, preden izumrje vsa prva generacija, ki ima vendar — poleg dragocenih spominov — ohranjenega tudi največ arhivskega materiala, zlasti o razvoju slovenskih društev v ZDA; ta bi pa mogel dati dragocene zgodovinske izsledke. Sami tega ne morejo narediti, druga generacija tega ne bo storila, čeprav je je mnogo več v intelektualnih poklicih kakor prve. Tudi ta premik v poklicih, v izobrazbi, je zanimiv z vidika akulturacije.

Zaključek

Problem akulturacije je zelo širok, in če se mi je posrečilo prepričati bralce tudi o njegovi važnosti, ne dvomim, da ga bo mogoče uspešno obdelati tudi v našem posebnem slovensko-ameriškem primeru. Njegov pomen ni samo nacionalen in teoretičen, temveč lahko mnogo prispeva v skupno, vsečloveško zakladnico znanja, kajti doslej se ga ni lotil še noben evropski narod. V ZDA samih so marsikaj naredili glede na ta problem pri pasivno akulturiranih Indijancih, večje raziskavo tudi na Japoncih, toda — vsaj kolikor mi je znano — še nobene na kaki evropski narodni skupini. Seveda bi ta študija zahtevala tudi primerjave in zlasti še podobna raziskovanja na naših izseljencih drugje po svetu ob povsem različnih pogojih.

Treba bi bilo vsekakor poleg antropologa pritegniti še zgodovinarja, psihologa, lingvista idr. Treba bi bilo n. pr. začeti s študijem družin izseljencev že doma, da bi se dognali raznovrstni vzroki za izseljevanje. Obširen osebni intervju bi dal sliko o osebnosti izseljenca in njegovih problemih ob prihodu v tujino, pri iskanju dela, pri akulturaciji, o njegovi družini, vplivih narodnih društev itd. Posamezne točke, omenjene v eseju, bi bilo treba sistematično na določenih vzorcih v več krajih obdelati. Prav tako bi bili rodovniki zelo poučni, ker bi pokazali dezintegracijski proces slovenske družine v tujem okolju, poročnost in rodnost, izbiro zakonskega druga itd.

Zavedam se velike nepopolnosti tega eseja, upam pa, da sem z njim vendar opozoril na aktualnost širšega antropološkega raziskavanja medčloveških in medskupinskih odnosov. Ni dvoma, da takšna raziskavanja lahko le poglobijo humanistične, obččloveške odnose po vsem svetu, kar je vzvišeni cilj sodobne antropologije.

Slovstvo

Slovstvo k vsem tem vprašanjem, ki smo jih mogli le naznačiti, je zelo obsežno, toda tu navajam samo dela, ki so mi neposredno ali posredno pomagala pri oblikovanju tega eseja o akulturaciji Slovencev v ZDA.

Adamic, L., 1942. *What's Your Name?* New York & London.

Asch, S., 1955, Opinions and social pressure. *Scient. Amer.* 195, 5: 51—55.

Barholomew, G. A. and J. B. Birdsell, 1953, Ecology and the protohominids. *Amer. Athropol.* 55: 481—498.

Bates, M., 1952, *Where Winter Never Comes.* New York.

Baudin, L., 1956, *Der sozialistische Staat der Inka.* Rowohlts deutsche Enzyklopädie, Hamburg.

Caudill, W., 1952, Japanese American Personality and Acculturation. *Genetic Psychol. Monographs* 45: 5—102.

Hall, E. T., Jr., 1955, The anthropology of manners. *Scient. Amer.* 192, 4: 84 do 90.

Hobson, R., 1954, Navaho Acquisitive Values. *Peabody Mus. Pap.* XLII — No. 5, Cambridge, Mass.

Imenik društev, federacij, mladinskih krožkov in mladinskih direktorjev S. N. P. J., 1952.

Johnson, J., 1955, The changing American language. *Scient. Amer.* 195, 2: 78—85.

Kluckhohn, C., 1949, *Mirror For Man.* New York & Toronto.

Kluckhohn, C. and A. C. Kroeber, 1952 *Culture.* Peabody Mus. Pap. XLVII — No. 1, Cambridge, Mass.

Kroeber, A. C., 1950, Anthropology. *Scient. Amer.*

Lipoglavšek-Rakovec, S., 1950, Slovenski izseljenci. *Geogr. vestnik* XXII: 5—60

- Melik, A., 1956, Amerika in ameriška Slovenija. Ljubljana.
- Paul, B. D., 1955, The cultural context of health education. Symp. Proceed., School of Social Work, Un. of Pittsburgh: 31—38.
- Prescott, W. H., 1954, Osvojitev Mehike, Ljubljana.
- Rapoport, R. N., 1954, Changing Navaho Religious Values. Peabody Mus. Pap. XLI-No. 2, Cambridge, Mass.
- Roberts, J. M., 1951, Three Navaho Households. Ibidem, XL-No. 5.
- Skerlj, B., 1952-53, Dnevnik. (Rokop. zapiski o srečanjih s Slovenci: I. 53—56, 87—91, 98—122; II. 33—37, 49—50, 53, 66—68, 74—78, 97—102, 122, 136—157, 142—151, 156—158; III. 30—31, 62—63.)
- Skerlj, B., 1955, Neznana Amerika. Ljubljana.
- Vogt, E. Z. and J. M. Roberts, 1956, A study of values. Scient. Amer. 195, 1: 25—31.

Summary

ACCULTURATION PROBLEMS IN AMERICAN SLOVENES

During his visit in the States, in 1952, the author had the opportunity to speak with hundreds of Slovenes who had emigrated there mostly prior to World War I. The Slovene national group there seems to be a good example for how active acculturation is acting on immigrants to the States. Active acculturation is based on the willingness to become "American" in the shortest possible time, though some of the immigrants try to resist this trend and to preserve their national character. Though there are many instants, in space and time, of passive acculturation on peoples who were defeated and occupied by stronger enemies, there are, however, relatively rare examples of active acculturation as described above, the biggest being the United States during the past 100 to 150 years.

The Slovenes in the States are not settled in larger accumulations, except for Cleveland-Euclid, Pittsburgh, Chicago, Northern Minnesota (Iron Range), perhaps San Francisco. They met with very different new surroundings and people of various origin both nationally and socially; they were striving hard to reach a better position in their communities, to be successful, and therefore to become acculturated to American standards. There are, however, differences between the first and second (American born) generations. Some of the first generation tried to achieve their success by changing their "jambreaking" names, at least dropping some consonants, changing its spelling, or taking another name at all. The psychological motive of this seems to be (perhaps among others), as quickly as possible to "disappear" as a foreigner and to be "reborn" as an accepted American.

Very important in this acculturation process is the role of the children who relatively quickly find out that the parents cannot speak and write correct English, that — perhaps — this is why they are not so successful in their jobs to warrant the children an adequate position among the schoolmates. Here the tension begins within the child's mind as well as between him (or her) and the parents. Changes in values are very remarkable, as for instance the evaluating a man's worth in terms of \$, by houses, cars, refrigerators, TV sets, etc., instead of, say, his bookshelf. The role of the national language does not seem so important for national consciousness as e. g. a national costume, wedding ceremonies, national songs, some national food specialities —

things which can be evaluated also by the surrounding people to whom the foreign language does not mean anything.

The question of race prejudice and its background among Slovenes is interesting, too; at home there was a more or less benevolent discrimination against Jews and Gipsies; in the States this attitude changed, in some cases, into race prejudice against Negroes and even Indians. Equally interesting is the question of the inferiority complex on the one hand and selfconfidence on the other; apparently, selfconfidence is much higher in the second generation who feels American without being worried by contemplating about the Old Country.

Why did the Slovenes speaking Slovene even to an unknown person of Slovene origin, accept acosting him with "thou" instead of "you"? They also accepted the American attitude to be clear about the name (and even the spelling) of a person who is introduced to them, whereas in the Old Country the name did not seem important at all, and mostly is murmured ununderstandably. They dropped drinking attitudes, they became much more "materialistic" and can fully appreciate the typical American evaluation "He is worth so or so many thousand dollars."

There are, of course, exceptions to all those observations as many Slovene Americans, particularly of the first generation, try to combine their old value system with the new one, but certain culture and value changes are obvious even to an untrained observer, the more so to an anthropologist. At any rate, it seems that a systematic investigation of this group would yield important results and improve our knowledge on culture relations.